

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Negyedévre 1 frt 25 kr.
Félévre 2 „ 50 „
Egész évre 5 „

Megjelenik minden szerdán
és szombaton

Egyes szám ára 7 kr.

Hirdetéseket felvesz s rendkívüli
olcsó áron közöl a kiadóhivatal.

SZABADSÁG

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓHIVATAL:

Széchenyi-u. 45. sz.

a Gedeon és Társa nyom-
dája. Ide küldendők a lap
szellemi részét illető köz-
lemények, valamint az
előfizetési díjak, hirde-
tések, nyiltterek és rek-
lamációk.

POLITIKAI LAP. A MISKOLCZI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes példányok Falkenstein S. dohánytőzsdéjében, Nagy Lajos, Groszmann J., Gubás F. és Hez Jenő fűszerkereskedésében Groszmann J. antiquar-tízletében kaphatók

A sajtószabadság ve- szélyben.

Beksics Gusztáv, a liberalizmus szabadalmazott Don Quixotja, magvatlan cikkeit ismét sűrűn szórja a kormány bérencz lapjaiban. Most azonban nem a szabadelvűség comis voyageurjének szerepében tetszeleg magának, hanem egyebekben utazik. A halhatatlanság felé kapaszkodó férfiú sokalja a szólásszabadságot s ennek megrendszabályozása ragadja nemes lelkét határtalan önkívületbe s parancsszóra mozgó kezét beláthatatlan számú cikkek megírására.

Nem kevesebről, mint roskadozó alkotmányosságunk egyik sarkkövének kiemeléséről van szó. És ő a dicső, kibén ez a salakja felülkerült világ a szabadelvűség prófétáját látja, most a szabad-sajtó faltörő kossa lett. Ő a kormány szó-esőve, hűséges eszköze. Hogy úgy szóljunk, csápja, melyet a közvélemény kipuhatólására s a keserű pilulák bevételenek előkészítésére ki szokott nyujtani. Máskülönbén százkezü röpiró és sovínista hazafi, ki bőven ontja fajunk érdekeiért a tintát. De valószínű, hogy nagy pillanatokban pénzt és vért is nagy bőséggel ontaná, mint ontja pl. a kormány az ő cikkeiért a honorariumot.

Beksics különben még sem olyan ravasz, mint a „Fővárosi Lapok“, mely azt akarja elhíttetni a világgal, hogy a sajtó megrendszabályozásának barátai nagyobbbrészt az ellenzéken ülnek (!). Csakhogy itt nem használ a memelukok megszokott fegyvere: a befektetés. *Polónyi* urat kivéve, nem hiszem, hogy akadjon ellenzéki ember, ki ez ügyben velük tartana. *Polónyi* urnak pedig a sajtóügyben tett nyilatkozata után kevés keresni valója van a függetlenségi táborában. Rossz ügyet jó pénzért kitűnően tud védeni; ilyen embernek kormánypárton a helye.

Hiába állította *Hoitsy* Pál s hiába állítja a „Fővárosi Lapok“, hogy *Tisza* soha sem forgatta fejében a sajtó megrendszabályozását, mert ez egyszerűen nem igaz. Tudjuk, hogy mennyi baja volt *Tisza* generálisnak collegáival az egyenruhát viselő osztrák generálisokkal, az egri zászlósértés, a kassai tost, a Janszky-ügy, a Bartha Miklós összekaszabolása miatt. Sajtó és parlament erősen bírálta a katonagarázdálkodást s a generálisnak Bécsből megparancsolták a sajtó- és szólásszabadság megnyir-

bálását. A generális tehát egyik váradi beszámoló beszédében kerülgetni kezdte a forró kását s felhatalmazást kért a sajtó- és szólásszabadság megrendszabályozására; kifejezve választói előtt azon reményét, hogy: „ez a nemzet ennek a kormánynak ezt a felhatalmazást megadja.“

A labancz kihívóra nemsokára megszólalt a jászberényi kürt, *Apponyi* választói előtt kiterjeszkedvén a kálvinista jezsuita beszédére, kijelentette, hogy: *ilyen felhatalmazást ez a nemzet nem adhat semmiféle kormánynak s legkevésbé adhat épen ennek a kormánynak.*

De térjünk vissza Beksicshez, kövesük őt szövevényes róka utjain.

Tőle megtudjuk, hogy az esküdszék és járásbiróság közé egy *hat tagu vádjúryt* tervez, *összevívogva az esküdszéki tagok közül azokat, a kik magasabb kvalifikációval és szakértelemmel bírnak.*

Csak a bolond nem látja, hogy a magasabb kvalifikáció alól a *megbízható kormánypártiság* lólába kandikál ki! Beksics nagyon naivoknak tart bennünket, ha azt hiszi, hogy mi ezt észre nem vettük.

A vádjúry ítélete döntene a felett, hogy egy sajtó-vétség az esküdszék vagy a járásbiróság illetékessége alá tartozik-e? Szóval, ez adná meg a szabadalmat a panamára; ezzel fognak be a sajtó száját, ha feljajdul a *Miklós Gyulák, Bokros Elekek, Pulszky Károlyok, Morzsányiak* üzelméi miatt. Mert kormánypárti szemüvegen nézve, ezeket a dolgokat könnyű volna eljűryzni.

Ki meri üldözni a gonosztságot ezután, ha: post equitem sedet atra cura, folyton attól kell rettegnie, hogy a gonosztságot üldözéseért majd őt kezdik üldözni?

A magyar *panamák arany korát* a vádjúry behozatala fogja megalapítani.

Ennek segélyével a *favashidat* meg-aranyozzák, *Kasicsot* bolondok házába teszik, *Pulszky* Károlyt bennhagyják a Sándor-utczai okosok házában.

A százkezü röpiró azonban elszólta rettenetesen magát. A „Budapesti Napló“ 13-ik számában védeni akarván a rossz ügyet, egy olyan pillanatban, melyben nem óvakodott kellőleg az igazságtól, szóról-szora a következőleg érvel:

„Ne hivatkozzék nekünk senki Franciaország példájára. Ez a példa olyan, mint

a biblia, a jóra és a rosszra, az Istenre és az ördögre egyaránt lehet hivatkozni benne. A francia sajtó-törvényhozásban mindig visszatükröződött a kormányrendszer. *A reakció korlátozta, a liberalizmus kiterjesztette a sajtószabadságot. A magánosok ellen való becsületsértés osztotta az általános irányt. A mikor a reakció társadalmá félt a leleplezésektől, épp úgy a rendes bíró elé utasította a magánosok becsületének védelmét, mint a republikánus romlottság, a mely szintén magában rejtette gyönyörűséges panamáit.*“

Na pupos, ennél czudarabbul ez életben el nem szóltad magadat! Hogyan lehet valakinek így elítélni azt az ügyet, melyet védeni akar? Ha ennek az embernek van egy garas ára logikája, akkor Pulszky Károly — bolond!

Beksics szerint: „a reactio bus lovagjai készek inkább a sajtószabadságot is koczkára dobni, hogyssem egyes kinövések prédájára bocsássák a becsületet, a tisztességet.“

A bus lovagokat nem nevezi meg, de mi bátran rámutathatunk a Bánffy Dezső és Fehérváry személyeire, kiknek kezében az ügyefogyott Erdély egyszerűen csak vak eszköz, mint volt a jászberényi választásnál.

Fehérváry dühös a Kassics röpiratért, melyért azonban sehol sem kellett neki a felajánlott igazságszolgáltatás, csupán ott, a hol minden visszaélésre van kadencia — a szabadelvű körben.

A milléniumi ünnepek alkalmával Bánffy ellen is sok mérgezett nyilatkozottak; nem csodálhatjuk, ha ő is elkeseredésében felcsapott a sajtó esküdt ellenségének.

A két feldühödött hatalmasság most szeretné agyoncsapni Gutenbergtől Bartha Miklósig a sajtó minden becsületes munkását. Természetesen az egy Beksicset kivéve.

Pedig a magyar sajtó nemesak nem helyezte az ellenük intézett támadást, de leplezte, nyilvánosságra sem hozta, sőt egyenesen el is ítélte.

Két miniszterünk bosszu-molochjának nem dobhatjuk oda áldozatul alkotmányunk legfőbb biztosítékát, sajtószabadságunkat.

Mert a 35 §. halálos csapást mér a sajtószabadságra. E § jogot ad a miniszteriumnak, hogy a sajtószabadságot rendeleti uton akár az egész ország terü-

tén felfüggeszthesse, ha: „az esküdtzék nyugodt, részrehajlatlan ítélkezésre ki van zárva.“ Magyarán: ha az ítéletek Bécsnek és budapesti eszközeiknek nem tetszenek.

Jól vigyázz magyar! mert ha akadt kormány, mely ezzel a §-szal eléd lépni nem pirult, akadni fog olyan is, mely azt törvényerőre emeltetés esetén ellened fordítja.

Vigyázz magyar, mert a közös hadseregéről szóló törvényt az országgyűlés mostani ciklusában újítják meg s a te érdekeidnek Fehérváry a védője!

Vigyázz magyar, mert ha akad gaz, bitang többség, mely ezt a §-t megsza-
vazza, akkor: „szereped oly nyomorult lesz, hogy végével sírodba fütty kísér s guny lesz halálharangod!“

Az ellenzékre most óriási feladat vár, mert a kölykét védő oroszán elszántságával kell védeni a sajtószabadságot. Előállott az a helyzet, melyben így kell gondolkoznunk:

„Fujj szél, dagadj vitorla, uszsz hajó,
Dühöng az ár s koczán áll mindenünk!“

Félre az európaiaskodással tisztelt uraim, mert ezzel ezélt nem érünk. Ha az ellenzéki árnyalatok egyesülnek egy mindenre elszánt végső küzdelemre, talán sikerül a sajtószabadság eltemetését megakadályozni. Ki a Polónyi Géza-féle embereket a küzdők tisztességes falanxából! A magyar ellenzéknek a magyar szabadság thermopilei szorosát kell most megvédeni; ha ez elveszett, a haza függetlensége oda van. A kiméletlenség ostorával kell az aljasok szemérmetlen arcját megbélyegezni. Mert a sajtószabadság szentség, mely felé imára kulcsolt kezekkel igen, de a piszkos kezű rablók gaz szándékaival soha sem szabad közelíteni!

Aristogiton.

A SZABADSÁG TÁRÚZÁJA.

Hogy lenne jobb?

Bűvös dal az erdőzúgás,
Lengő szellő felém hajtja,
Boldogtalan szenvedő ezt
Legszívesebben hallgatja.

Fülembe cseng, szívem érti,
Lelkem tele szép reménnyel,
Pedig nehéz, bús kedélyem
Nem hágy nyugton, nappal, éjjel.

Nem tudom én, hogy lenne jobb:
Remény nélkül vígan élni,
Vagy keserves gondok között,
Boldogabb jövőt remélni?

Lengyel Dezső.

Egy régi történet.

— Macska játszott az egérrel. —

Szegény fiatal ember! . . . Sajnálak lelkem mélyéből, szívem tiszta érzelmével . . . Reményteljes életednek kora tavaszán, mint nyíló virág hullottál el, nem ismerve a földi élet örömeit. Nem ismerted; neked csak a sorvasztó bú, s az emésztő bánat jutott osztályrészedül. Ürömpoharad mindég tele volt, pedig igen sokat kiittad; szenvedő lelked

A kik nem férhetnek össze.

A bank-direktorok, biztosító fővigéczek s egyéb spekuláns vállalatok tisztviselői, a kik egyszersmind országgyűlési képviselők, nehéz napokat élnek most Budapesten.

Arról van ugyanis szó, hogy ezek az állások összeférhetnek-e a képviselői állással? Egy bizottság van kiküldve arra, hogy adjon feleletet, vajjon az ilyen kétlaki urak lehetnek-e tovább is képviselők vagy sem?

A kormánypart óriási táborában is föltámadt a lelkiismeret. A jobb rész azon a nézeten van, hogy a két állás nem fér össze; mert a ki p. o. a bank érdekeiért lett országgyűlési képviselő, az a nép érdekeit nem képviselheti. Ennél az oknál fogva több kormányparti képviselő lemondott a bankoknál elfoglalt állásáról.

Reméljük, hogy Láncki Leó, városunk északi kerületének országgyűlési képviselője is a jobb részhez számítja magát és lemond bank-direktori állásáról; vagy a mi még sokkal helyesebb lenne: lemond képviselői állásáról.

Az országgyűlési képviselő csak a népet képviselheti. Semmi egyéb képviselőhöz joga nincs.

A képviselő sem bank-direktornak, sem biztosítási fővigécznek, sem nem a kuriánál informáló prókátornak, hanem egyedül a nép képeinek viselőjének küldetett azon tisztos helyre, amit elfoglal és betölt.

Akárhogy keressük, ez a való ténybeli igazság.

Ennek ellenkezője gyanánt azonban mit látunk, ha jól szénézünk? Látjuk őket, a többség ugynevezett összetartó

erőit igen nagyon közönséges üzelmek közepett. Az egyik direktor itt, a másik direktor ott, az egyik tizenkétezer frtot kap érte, a másik huszezetet. Daczára annak, hogy azon üzlethez, amelytől ezeket a pénzeket kapja, egy szikrát sem ért.

Merné-e most már valaki azt állítani, hogy ezen, az üzlet mivoltához még közönséges könyvelői tudással sem bíró emberek megkapják a javadalmakat, ha országos képviselők nem volnának?

Nem kapják meg. Mert mindazt, amit kapnak, azért kapják, mert ők országos képviselők.

*

Hozzunk példát elő, nehogy azt higgye valaki, hogy hiába való beszéd az, a mit mondunk.

A kötelező tűzbiztosítást némely államban már behozták és ezen államoknak, a helyett, hogy ráfizetnének, a kötelező tűzbiztosítás egyik jövedelmi forrásukat képezi és e mellett azon államban nem ugrik a Tiszába a gazda, ha el van égve, mert őt segíti az állalom abból a pénzből, a mit a többi, le nem égettektől kap.

Nálunk ez még ismeretlen fogalom. De ne tessék hinni, derék barátunk, hogy ez az eszme nem talált volna már itt talajt. De bizony igen. Voltak ambíciózus miniszteri osztálytanácsosok, a kik előterjesztették és hittek benne, hogy ebből majd lesz valami.

Am ekkor elébük állott valami hatalmas ember, országgyűlési képviselő és kimondotta a maga vétőjét a dolog ellen.

Mert ha kötelező tűzbiztosítás lenne, akkor megszűnnének a tűzbiztosító intézetek és akkor elesne a képviselő ur azon tizen-

végre megtört a fájdalom óriási sulya alatt, s te ma a túlvilágon vagy, talán boldogabb, mint itt valál . . . Magad vágytál oda, magad akartál minden áron megszabadulni e terhes földi vándorlástól, a melyből itt mindenkinék kijut a maga része. Te nem birtad már tovább a rád nézve czéltalanná vált vándorlás elcsigázó fáradoalmait, s ön kezédel vetél véget reménydús életednek . . .

Mit tettél? Azt, a mit már többé helyrehozni nem lehet. Most is ott füstölög a gyilkos fegyver oldalad mellett, mintha ismételt szolgálatra ajánlkozna; de te azt már nem látod, neked már arra többé nincs szükséged, én pedig elviszem emlékül . . .

Légy boldog ott a túlvilágon, s ha boldogságod igazi lesz, add tudunkra nekünk, szegény vándoroknak, kik bús ravatalodtól ismét tovább megyünk, magad helyett szomorú emlékeddel, melyet nem törül ki soha lelkünkben az időnek romboló keze. Elköltözött jó barátunk! nyugodj békén, Isten veled!

* * *

Távol a főváros elfárasztó zajától az ős erdők- és völgyektől kerített felvidéki kis város csendes otthonában hallottad-e a gyilkos fegyver halált hozó durranását Bíró Mari? Nem hallottad ugye, pedig elhallatszott oda; az erdők s völgyek többszörösen viszhangozták, s te még sem hallottad?

De ha mégis hallottad volna, mit gondolsz,

miért volt e lövés? Talán az őserdők sűrűjében vadászott valaki s fegyverének hangja zavarta meg az erdei magányt? Oh nem! Figyelj rám kérlek, mondok egy igaz történetet, hátha abból megtudsz valamit . . .

Régi történet, igaz, és igen sok kiadásban jelent már meg.

Ott a testvér kis hazában, Erdély regénydús bércei között fekszik egy kis város; neve: Szászváros.

Arcozdról látom, hogy izgalom fog el; de kérlek ne zavarj meg, hadd mondok egy huzamban végig.

Abban a városban lakott — s a családfák ott laknak mai is — többek között két jó módu, tekintélyes polgár. Az egyik hálát rebegett mindennap keltével istenének, mert családi életét egy kedves leánnyal áldá meg; a másik is áldá a Mindenség nagy Urát, mert neki egy jó fiut adott.

A szülőknek minden öröme és boldogsága gyermekeikben vala; szerették, dédelgették, de mindamellert gondos neveltetésükről sem feledkeztek meg. Eljött az az idő, midőn leány is, flu is elváltak az édes otthontól, hogy tanulmányaik által biztossák jövőjüket. A leány — egy pár évvel fiatalabb — később került a fővárosba, a hol szorgalmasan folytatta tanulmányát. Egyetlen ismerőse az a fiatal ember vala, a kivel ezelőtt otthon játszadozott. Jól esett lelkeiknek egymásban a közeli ismerőst tisztelhetni, s ha csak kevéske

kétezer forintjától, a mit a biztosító intézettől huz. Mert ennyit hoz, daczára annak, hogy halovány fogalma sincsen arról, hogy voltaképpen mi az a biztosítás, mégis ekkora fizetést huz. Az intézet könyvelője sokkal jobban ért hozzá. Am az intézet könyvelője nem országos képviselő és nem czimboráskodhatik miniszterekkel.

*

Ebben a korrumpált és becsstelen társadalomban, ahol fölszinen uszik a fürtelem, akár a vizen a parafadugó, ilyenek történnek. Ki bírja utjukat állni nekik? Senki egyéb, mint maga a társadalom, amely ma már, úgy látszik, uton van arra, hogy becsületes is legyen. De akarjon is az lenni és válaszsza el az üzlettel egybekötött polgári hasznokat az erkölcsi hasznoktól. Legyenek a mi embereink, akiket bizalmunk adásával magunk fölé emelünk, olyanok, hogy őket a szó ne érhesse. Semmiféle oldalról sem. *Ne legyen üzlet az országos képviselőség.*

Okuljunk és tanuljunk!

A főgimnázium építésénél történt szerencsétlenség sok nagy és fontos dologra taníthat meg bennünket. Sajnos, hogy mi miskolcziak mindig a szerencsétlenség után okulunk és tanulunk!

Megtaníthat először arra, hogy városunk szervezeti szabályzata hiányos; a mennyiben abban az építkezési ügyek vezetésére, az építkezések felügyeletére nincs beillesztve olyan *szakhivatal*, mely a város fejlődésének megfelelő lenne.

Miskolcz városának egyetlenegy mérnöke van, mint volt ezelőtt harmincz esztendővel. Ez az egy szakember végzi azt a rengeteg teendőt, a mit más városokban (Kassán és Egerben) három-négy végez. Ezenkívül annak az egy mérnöknek a nyakába szakad

— igaz, hogy külön diurnumért — mindenféle középület, csatornázás, vízvezeték és utca-szabályozás tervezetének a megkésztése.

Ilyen óriási teendők mellett természetesen kevés idő jut arra, hogy a városban eszközölt nagyszámu építkezéseket ellenőrizze.

Ebből tehát az a tanulság, hogy a városi mérnöki hivatalt rövid idő alatt ujjalaktani, sürgősen szervezni kell.

A másik dolog, melyet e szerencsétlenségből tanulhatunk, az, hogy *ne legyen bizodalunk idegen, ismeretlen építészekben.*

Elég sajnós már magában az, hogy az építkező felek minden lelkifurdalás nélkül mellőzik a helybeli iparosokat, azokat a szolid vállalkozókat, a kiket nemcsak az épület átadásáig, hanem azon túl is minden pillanatban felelősségre lehet vonni a netaláni mulasztásokért. Mellőzik pedig néhány forint különbözet miatt. Ez a néhány forint pedig a munka szoliditásának biztosítékát képezi. Mert egy helybeli vállalkozó, nem tehetvén ki magát az örökös szemrehányásnak, csak olyan munkát vállal, a melyet szolidan, szédelgés nélkül elkészíthet.

A főgimnázium építésére a miskolczi vállalkozók egyrésze csak költségemeléssel, a másik része pedig egyáltalában nem pályázott, mert belátták, hogy a költségvetésben kitett összegért a tervben körülírt munkát *szolidan elkészíteni nem lehet.* Kiadták tehát idegennek, a kinek az anyagokon való megtakarítása oly szörnyű módon megbosszulta magát.

Csak a maga javát, előnyét — a közbiztonsági és közegészségi érdekeket munkálja tehát az az építető, a ki néhány forint különbözet mellett is *helybeli vállalkozónak adja oda a munkát.*

Ezt az eljárást melegen ajánljuk a m. államvasutak miskolczi alkalmazottai körében alakult *házépítő szövetkezet* figyelmébe. Ugy halljuk, hogy a házak építésére vonatkozó pályázatot holnap, azaz márczius hó 25-ig bezárólag kell beadni.

Legyen mindnyájunk jelszava: *Ápoljuk a helyi szolid ipart!*

Hol a hiba?

— Az ev. ref. leánynevelőintézet nyilvánossági joga. —

Nemcsak Miskolczon, hanem mondhatni: az egész országban méltó felindulást és megbotráncozást keltett a magyar kormánynek ama mostoha elbánása, melyben a miskolczi ev. ref. felsőbb leánynevelőintézetet részcsesítette, akkor, a midőn már *előbb elismert nyilvánossági jogát megtagadta.*

Erről az országos botrányt keltő eljárásról figyelemreméltó cikket közöl a „Sárospataki Lapok” Adorján Balázs falusi pap tollából, ki „Falusi levelek a szerkesztőhöz” czim alatt többek között a következőket írja:

Különösebben nőnevelésünk ügye az, mely nagyobb figyelmet érdemelne egyházegetemünk részéről.

A közönyösség, az érdektelenség, méltán hangoztatott vádak.

Hát csak Tóth Pált érdeklí, pár lelkes társával, a miskolczi leányiskola igazán orczápirító ügye, a *lenni, vagy nem lenni* kérdése, melyet olyan méltán nevez Buza János *hivatalos megcsufolásnak?*

Engem is érdekel. Az én kis lányom is annak a nemes prot. intézetnek növendéke, már több év ta. Az volt vele *czélom*, hogy alapvető képzettséget nyerjen, eshetőleg a tovább folytatásra. Az volt a *reményem*, hogy ha már a mai társadalmi viszonyok között, a férfinem gyávasága miatt, a könnyű ledér élet miatt, a gyenge nőnek is, ábrándvilága tavaszán, a mindennapi kenyér verejtékes megszerzésére kell gondolnia, ha már rá költök 1000—1200 frotot s elvégzi a 4 felső osztályt, mehet majd tovább.

S aztán szinte meghült bennem a vér, midőn Buza János ismertető cikkét olvastam.

Tehát hiába költöttem el ennek a kis leánynak összes örökségét, ott van, a hol a falusi iskola bevégezők volt?

Hát mi csoda gonosz játék ez, a jóhiszemű szülők verejtékes filléréivel?

Sokszor kezembe vettem a tollat, hogy írrok ez ügyben. De mindig hiányzott a kellő higgadtságom hozzá. S aztán gondoltam, hogy

üres idejük akadt, azt egymás társaságában töltötték. Így történt aztán, hogy még az első évben megszerették egymást. A nagy vakációban a szülők is észrevették a kölcsönös vonzalmat s örülni látszottak a fiatalok boldogságán. A következő évben a leány már befejezte tanulmányait s a felvidék egyik mozgalmas iparvárosának óvodájához választották meg. A fiu azonban magasabb pályára készült; ő neki még sokat kellett tanulnia. Fájdalmas könyhullatások közt vált meg a két szerető szív egymástól. Vállásuk előtt fogadták az egy élő Istenre, hogy mind a sirig hűek lesznek egymáshoz; esküvel bizonyították, hogy egymás nélkül nem élhetnek.

Azután elhatározták magukban, hogy ha majd a fiu is elvégzi tanulmányait és utolsó vizsgáját is leteszi, — boldogságukat megállapítandók — egybe kelnek. Evvel a leány távozott kedvese köréből elfoglalni állását, a fiu pedig serényen látott tanulmányaihoz. Egy évig mindketten hűségesen ápolták egymásiránti érzelmeiket s a távolság, mely köztük létezik, látszólag még jobban összerasztá sziveiket. Hanem az egy év után nehéz napok következtek . . .

(Biró Mari, te gunyosan mosolyogsz; ismételve kérlek, légy nyugodt, hadd beszélhessek tovább.)

Mint mondtam, nehéz napok következtek. Az a leány szép volt, kedves is, sokszor az

elragadásig csábító; nem csoda hát, ha a város előkelő és valamire való gavallérai eláraszták hódolatukkal. Eleinte föl sem vette; de később hízelt húságának, s Isten bocsássa meg a bűnét, még utóbb kereste is az alkalmat, hogy udvarolathasson magának. Bálokon, tánczestélyeken ő volt az egyedüli, kit az arany-ifjuság színe-java körülrajongott; ő volt a bálók egyedüli állandó királynéja. Nem feledkezett meg mindezek daczára első szerelméről sem, sőt még azt is megtette, hogy annak a távolban lévő s érte epedő fiatal embernek minden második, harmadik levelére válaszolt és egy legközelebbi bála rá úgy közönbösen meg is hívta. A sok és folytonos tanulás lélekölő munkájában elsápadt fiatal embernek egy perczre kigyulladtak arczrózsái, fellobogtak szemeiben az ideális lélek igaz, tiszta örömei s a jámbor óhajnak, mint parancsnak sietett eleget tenni. Fájt ugyan lelkének, fájt, hogy néha két-három levelére sem kap választ s azok a válaszok is igen sok kétségre adtak okot; fájdalmának azonban hangot adni nem mert. Most tehát annál nagyobb volt öröme, s szégyelte, hogy egy perczre is kétségeskedett.

Elment a kis városi bála, jóllehet sok költségébe és rengeteg fáradságába került; de ő erre nem tekintett, mert hiszen élete a világon mindennél becsesebb volt s mégis fölládozta volna azt is.

Hanem ezen a mulatságon átlátta, hogy

gyanuja mégsem volt egészen alaptalan s ettől az időtől fogva kimondhatatlan sokat szenvedett. Tánczolt, mulatott a kedvessel; de féltékeny szíve csakhamar észrevette, hogy ő már csak mellőzött.

Többet is látott s már ekkor nem állhatta meg, hogy a következő napon föl ne fedezze féltékenységét. Imádoztja meglepetésében hajlandó volt a jegyváltás formalitásának eleget tenni, csakhogy völegényét megnyugtassa. A jegyváltás meg is történt. A völegény látszólag nyugodtan tért vissza a fővárosba, folytatandó tanulmányait, a melyből már csak egy év hiányzott. Lelke azonban nem érzett teljes nyugalmat; egyáltalában nem nyugtatták meg menyasszonya levelei, sőt ellenkezőleg: hova-tovább kezdett kétségbe esni. Kétségbeesítő helyzetének súlyosbitásához járult az is, hogy utolsó vizsgájának nagy napja örült gyorsasággal közeledett. Viharosan ziláló lelke előtt néha-néha mégis mint vezérlő talizmán tűnt fel kedvesének halvány tüneményképe, s ő — habár szétfoszló reménnyel — küzdve küzdött, hogy már-már elmerülni készülő kised hajújával biztos révbe — menyasszonya karjaiba evezhessen.

Imádoztja pedig már ekkor nem volt az övé! . . . Elvakította a folytonos bálványozás kábitó mómora s egészen megfélekedve arról, kinek minden gondolata csak ő vala, még jegy-gyűrűjét is az asztalfiókba rejté.

elvégezik majd a dologhoz értő, jó akaratú, okos emberek. . . . Én is azt gondoltam, hogy lehetetlen, miszerint tévedés ne legyen e dologban.

S aztán? *A hivatalos megosufolás* betetőzést nyer, midőn a közoktatásügy legfőbb előmozdítója, az egyházkerület hivatalos feliratára kinyilvánítja, hogy ő bizony most is úgy gondolkodik a mi miskolci leánynevelő-intézetünkről, mint egy népiskoláról és semmi-féle tévedés nem forog fenn, mert: — s itt következik egy méltatlan prókátor-fogás — *Csáky gróf 1889. leiratában csak elismeri felsőbb leányiskolai jellegét, de nem egyszerűsmind nyilvánossági jogát.*

Igy tehát, magyarul szólva, ez a mi felsőbb iskolánk csak zugiskola! Nyilvánossági joga nincs. A miniszter erről tudomással bír, szakközvegeivel meg is vizsgálta az intézetet. Ezek meg is voltak elégedve a látottakkal, hallottakkal s be is jelentették a kívánatos eredményt, és . . . és . . . 1889-től 1897-ig nem volt módjában a magas minisztériumnak helyes információt szerezni s igéri, hogy leküldi szakközvegeit vizsgálatra s a találtakhoz képest intézkedni fog a nyilvánossági jogot illetőleg.

Hát igen tisztelt szerkesztő úr, történnék dolgok a nap alatt, mely dolgok felett talán mosolyognak a magas Olympuson, de keresi a józan esztét a szegény falusi ember.

Mert hát, nem mondhatom, hogy nagyon könnyen ráadtam a fejemet a leánynevelésre. Tóth Pál tisztelt barátom a megmondhatója, hogy hány levél előzte meg az elhatározást. A fiu is gimnáziumba járt, teljes költséggel s egy harmadosztályú paróchia nem tűr luxus kiadásokat. Majd megtérül, gondolám, így adok neki biztost jövőt. S aztán bocsásson meg ezért nekem a miskolci intézet szelleme, utána néztem én alaposan annak, *melyik intézet* lesz legalkalmasabb minden tekintetben. Több felső-leányiskola értesítőjét meghozattam, államit és felekezeti, összehasonlítottam mindent, anyagi oldalt, szellemi oldalt s *igy vittem Miskolcra*. S mikor megismertem az intézetet szemtől-szembe, annak vezetését, szellemét, a leánynevelés összes ható tényezőit s láttam másutt is szembe s így összehasonlításokat tehettem — teljes megnyugvással voltam az iránt,

Napról-napra kevesebbet gondolt vele s ha néha mégis egy futó gondolata oda tévedt a főváros fullasztó levegőjében fárasztó lelki munkák és a kedély viharos harczi közt élő jegyesére. akkor is a szakítás mikénti módja fölött gondolkozték, mint más egyébről.

A szegény fiatal ember pedig remélt. . . . Eljött a vizsga napja és — elbukott. Hajója tehát elmerült, most uszás által igyekezett révbe jutni. Midőn erről menyasszonyát szép kérő levélben értesítette, az visszaküldte a jegy-gyűrűt. A rév nem adott menhelyet a hullámokban küzködő szerencsétlennek. Nincs hajó, nincs kikötő, miért kinlódjék hát a hajós? Leszállt a tenger fenekére hajójához. Figyelj csak Biró Mari? Az a szerencsétlen fiatal ember, midőn jegy-gyűrűjét visszakapta, az első pillanatban elvezítette esztét fájdalmanak óriási sulya alatt; a második pillanatban pedig dördült a gyilkos fegyver, a mely kioltá reménydus életét. Az a durranás hallatszott ide; azt visszhangozák a hegyek és te Biró Mari lelki furdalást még sem érzed? Látom, már elsápadsz; de ne félj, nem történt egyéb, csak a macska játszott az egérrel — — — — —

A macska te voltál Biró Mari! . . .

Szikulus.

hogy családom többi tagjaitól megvont tetemes kiadásaim, *biztos kamatozásra* helyeztetőkélül tekinthetők.

Még tovább is mentem az összehasonlításban. Nyáron, mikor a diákság édes semmittevésben lustálkodik és a sertéshizlalás is szünetel, összemértem az egy osztályba járó fiut a leánynyal. Megmértek néhánéha. Nemcsak együtt pedig, hanem voltak leányok más intézetbe járók, még nagy-hírű apáca-zárdába járó is. Móját ejtettem az összehasonlításnak, a tanulni köteles tananyagra nézve, az elért eredményre nézve, a gondolkodás erejére nézve, a testi és szellemi tehetségek fejlődésére nézve, és a többi . . . és a többi . . . s mikor most ezeket írom s rá gondolok a miniszteri jelentésre, szinte tudakozodom a józan itélőképességem után, hogy *hol kell lenni a hibának?*

Mert, hogy hiba van a kréta körül, az bizonyos!

Még Angliába is elmentem tudakozódni, hogy a hasonló leányok mit csinálnak?!

Majd elmondom máskor . . .

Szíves tisztelettel
Adorján Balázs.

Az erzsébetvárosi bohózat.

A mi tragédiának indult, abból vidám kazagtató bohózat lett. *Morzsányi* Károlyt, a proviziós lovagot, a ki a parlamenti kemény napok óta Abbáziában hűsöl, az erzsébetvárosi polgárság tegnapelőtt újra képviselőjévé választotta. Most már visszatér Abbáziából s az új mandátummal kopogtat ismét a szabadelvű klub ajtaján, a hol előreláthatólag bebocsátják, s a lehiggadt apák szokása szerint bizonyára azt mondják neki: „Károly! Mindent megbocsátok!”

Hát ennél vidámabb választási bohózatot már képzelnem sem lehet. E mellett eltöpreng még a bécsi új antisemita képviselőnek *Axmann* Gyula volt kereskedősegédnek főnökéhez, Pollák Lipót bécsi rövidárkereskedőhöz intézett levele is, a melyben kijelenti, hogy a politika, melynek tehetségeit a jövőben szentelni szándékozik, nem engedi meg, hogy a norinbergi szövő- és rőfös üzlettel továbbra is fenntartsa eddigi viszonyát, de kéri főnökét, hogy adja tudtára legmelegebb üdvözlését és biztosítsa az üzlet barátait, hogy mindent meg fog tenni a kül- és belpolitika érdekében.

Ismételjük, hogy még ennél a humoros levélnél is komikusabb az erzsébetvárosi választás, a mely alkalommal azt az embert, a kiről parlamentben és sajtóban egyaránt nyíltan hirdették, hogy képviselői állásával visszaélt, befolyását áruba bocsátotta és a tisztességgel meg nem egyező dolgot cselekedett, az ország érdekei helyett proviziót keresett mandátumával, — megválasztották újra nagy szótöbbséggel.

A komikumot csak növeli az az érthetetlen cynizmus, a melylyel a kormánypárt és annak feje, a miniszterelnök nézte ezt a választást. Hivatalos jelöltet sem állított azzal az emberrel szemben, a kit a sárba tiport, a kit a klubból való kilépésre kényszerített és a kit a parlamentben tisztességtelen politikusként deklarált. Nézte nyugodtan, hogy Morzsányi, mint szabadelvűpárti jelölt megtalálja a keresett elégtételt. Hát hol van az ilyen eljárásban a moralé és hol van a logika?

Ugy látszik, hogy morált és logikát hasztalan keresünk a kormánypárton. Erre vall legalább a tévedésből *választásnak* elnevezett erzsébetvárosi *bohózat*. Ezuttal nem bíráljuk újra részletesen Morzsányi eljárását, tisztességét és karakterét. Piszkos és tisztességtelen dolog az, a mit ő megcselekedett, de bűnét enyhíti az a körülmény, hogy a fejére pereatot zugó sok kormánypárti. Cató sem cselekszik másképen. Ugy látszik, hogy ez jutott eszébe a kormánypártnak, a lelkiismeretfurdalás ösztökélte tán őket arra, hogy rehabilitálják Morzsányi

Károlyt, a kivel szemben a rémület első percében igazságtalanok voltak. Arra gondoltak talán, hogy „ma neki, holnap nekem” és mindenáron vissza akarták szíyni azt a felháborodást, a melyet Morzsányi ügyének parlamenti tárgyalása alkalmával tanusítottak. Ugy-e erre volt jó az erzsébetvárosi bohózat, ezért kellett Morzsányit rehabilitálni.

Ilyen szemérmetlen kulisszatitkot azonban még a kormánypártnak sem lett volna szabad elárulni, mert vagy ártatlannak tartják Morzsányit a kiállítás belépőjegyek bérletének ismeretes botrányában, akkor mindjárt kezdetben ne dobtak volna rá követ olyan dologért, a melyet édes mindnyájan hajlandók megcselekedni, vagy bűnösnek tartják és akkor nem lett volna nekik szabad eltűnni azt, hogy egy megbélyegzett ember kormánypárti czéggel szerezze vissza a szorongattatás napjaiban önként letett mandátumát az ország egyik legtekintélyesebb választókerületében.

A hivatalnokok és a kormánytól függő polgárok választókerületében az ellenzék hasztalan próbált szerencsét Morzsányival szemben, de azt csak nem hiteti el báró Bánffy Dezső senkivel, hogy ő egy alkalmas jelölttel meg ne tudta volna buktatni. Hát miért nem buktatta meg és miért nézte nyugodtan, hogy most az erzsébetvárosi kormánypárt czáfolta le a központi kormánypártot, visszaküldvén a parlamentbe azt a férfiut, a kit onnan, mint kufárt már egyszer kilödítettek.

A bohózat mindenesetre érdekes. Kíváncsiak vagyunk, hogy Morzsányi Károlyt az ő megpreparált mandátumával, mint fogadja újra a képviselőház és bocsánatkérő óvációban részesíti-e majd a kormánypárt, melynek nagyszámú eszkimói közül érthetetlen okból egyetlenegy sem aspirált az erzsébetvárosi főkéra.

H I R E K.

— **Ki lesz az árvaszéki elnök?** Borsodvármegye közönségét ez a kérdés élénken foglalkoztatja. A közvélemény két nevet hozott forgalomba. Mind a két név viselője méltó arra, hogy ezt a díszes állást elfoglalja. Egyik *Gaszner* Gyula megyei t. főjegyző, a másik *Szepessy* Béla helyettes elnök. Mind a ketten nem csekély érdemeket szereztek maguknak a vármegye hosszú szolgálatában s így nagyon nehéz lesz közöttük a választás. *Szepessy* Bélát — mint értesülünk — a központ, *Gaszner* Gyulát pedig a járások támogatják.

— **Megkezdődött a sorozás.** Mikor az ébredő tavasznak zengünk dics-himnusz, akkor virrad föl a legénynépre is a szép napok kora: *kezdődik a sorozás*, melynek tartama alatt hangos a város a sorozásra behívottak dalaitól, a mik hirdetik országnak, világnak, hogy mégis csak gyöngyület a katonaelet, a míg — bele nem kell harapni. Czifrán kicsipve az ünneplőben, hetykén lépegetnek be a legények a megyeháza kapuján, hogy odaálljanak a „komissió” tekintetes urai előtt a mérték alá. Mikor azután újra kijönnek a székház kapuja alól, akkor látszik meg, hogy ki a legény a lábán, ki a „*tauglik*”. Azoknak ott van a czédulájok a kalapra tűzött bokréta mellett, összefogódnak négy-nőten s hangos kurjantással, nóta-szóval járják be a várost. Persze, vigak mind a nóták, szinte kérkedik bennök az öröm, hogy most már nem parancsol a bíró, hanem

„Majd parancsol Forencz Jóska a császár,
Kinek egrecziroz, kinek salutiroz
A baka, a tűzér, a huszár.”

Vig még most a nóta, nagyon vig, hiszen messze van még a búcsuzás ideje, a mikor „rukkolni” kell — az október; addig mulat a legény, bucsuzik a civil-élettől. *Miskolc* városából hétfőn reggel kezdődött a sorozás. A bizottság elnöke: dr. *Tarnay* Gyula al

ispán. Orvos: *Menner* Adolf megyei főorvos. Az előállított hadkötelesek száma 434. Hogy ezek közül mennyi lesz alkalmas a katonasorba, azt csak a mai nap folyamán tudhatjuk meg, a mikor Miskolc városát illetőleg a sorozás bevégeződik. A *miskolczi járásban* a sorozás pénteken, e hó 26-án veszi kezdetét és tart április 30-ig.

— **Jég-gyár.** A telet sohasem szokták a költők elbucsztatni, hanem a hideg napok elmúltával rögtön üdvözik a tavaszt. Mi, akik nem vagyunk költők, most a tavasz kezdetén visszaemlékezünk a télre. Az elmúlt tél nem volt nagy tél, huzamos hidegre, csikorgós időjárásra nem is emlékezünk. Ez az oka annak, hogy a jégvermek nem valami bőven teltek meg *jéggel*. A mit összeszedtek, az sem tiszta, kristály-jég, hanem piszkos tavakból és mocsarakból került rossz minőségű jég, mely egészségtelen és könnyen el is fog olvadni. Ez a baj nemcsak Miskolcra baj, hanem más városokban is. Más városokban azonban — tekintettel arra, hogy a jég a közegészségügyre nagyon fontos tényező, — segíteni igyekeznek a bajon. Így például Aradon a múlt vasárnap egy pénzintézet kezdeményezésére *jég-gyárszövetkezet* alakult. A jég-gyárszövetkezet megvette az ezredéves kiállításon működött Röck-féle jég-gyárat, mely 3, 6 és 12 kgos darabokban 60 métermázsza kristályjeget állít elő naponként. Nem volna-e üdvös dolog Miskolcra is ilyen jég gyárat létesíteni? Gondolkozzanak rajta főkepezés embereink. Hátha kifizetné magát!

— **Letört bimbó.** A miskolczi ev. ref. felsőbb leánynevelő intézetnek gyásza van. A növendékek sorából *Szakall Laurát* kiszolgáltotta a kegyetlen halál. A korán elhunyt gyermek elhunytáról a következő gyászjelentést kaptuk: A tisztánbenn, ev. ref. egyházkerület miskolczi felsőbb leánynevelőintézetének tanári kara fájdalmas érzéssel tudatja az intézet felejthetetlen emlékű, egyik legkitünőbb növendékének, *Szakall Laurának* folyó márczius hó 22-én, reggeli 8 órakor, élete 12 ik évében, történt gyászos elhunytát. A kedves halott hamvai márczius 23-án, délután 4 órakor, az ev. ref. egyház szer-tartásai szerint a tetemvári sírkertben fognak örök nyugalomra tétetni. Miskolc, 1897. márczius 22. Az igazgatóság. Tavasz nyíltán jött halálod, mint egy hajnalálom. Egbe röpött tiszta lelked emléket megáldom!

— **Egyházi közgyűlés.** A miskolczi ev. ref. egyház a jövő vasárnap, azaz márczius 28-án délelőtt fél 11 órakor az avasi templomban közgyűlést tart. A közgyűlés tárgyai: a folyó évi költségvetés megállapítása és 2000 forint kölcsön felvétele. A közgyűlésen minden egyházbérfizetőnek szólás- és szavazási joga van.

— **A miskolczi női filléregylet** nemesszívű áldozatkész elnöke: özv. Patay Gyuláné urnő, egy 500 forint értékű 12 személyre való ezüst evőeszközt ajándékozott az egyletnek, oly czéllal, hogy az egylet alapja javára kisorsoltassék. Az egylet ezen szép ajándékot több értékes ezüst tárggyal pótolva, egy sorsjátékot rendez, melyre csak pár ezer darab sorsjegy adatott ki — a huzás *ez évi május hó 16-án* a városháza nagytermében fog megtartatni, — a sorsjegyek az egylet választmányi tagjai által árusítatnak el, de kaphatók: Ferenczi Bernát, Grünwald Ede, Lövy József és Pfliegler Ferencz urak kereskedéseiben, Schweitzer és Megay urak cukrászdáiban és Prokob Antal ur üzletében is. Kívánatos volna a nemes-cél iránti tekintetből, hogy a kibocsátott — különben is csekély számú — sorsjegyek mind értékesíthetők lennének.

— **A miskolczi pinczér-egylet** évi közgyűlését folyó hó 26-án, azaz pénteken éjjel 12 óra után tartja a „Polgár-egylet” olvasótermében, a melyre az érdekelteket tisztelettel meghívja *az elnökség*.

— **Műkedvelői előadás Rudobányán.** A rudobányai bányatársulati Casino nagytermében a tisztikar- és családtagjaikból szer-

vezkedett műkedvelők szombaton igen sikerült jótékonycélu színi előadást tartottak. „Ajánlott levél” (Eug. Labiche-től) és „Hármas szövetség” (Torkos Lászlótól) egy-egy felvonásos vígjátékokkal mulattatták az egybegyűlt nagyszámú és igen előkelő közönséget. A szereplők oly sikeresen oldották meg feladatukat, miszerint a néző közönség lelkes tapsait s éljenzéseit méltán kiérdemelték. Hortense: Peikert Elza, Francine: Fleischer A., urhölgyek; Fougasson: Palkovics M., De Courvalin Hektor: Némethi urak; illetőleg Kamilla: Peikert Elza, Olga: Fleischer A., Piroška: Dadon E. urhölgyek; Rétfalvi Zoltán: Palkovics M. ur; mindannyian természetű alakítással kitűnően adták jól betanult szerepeiket. Peikert Elza urhölgy, mint Hortense fiatal özvegy szép játéka mellett igen remek Kamilla is volt, jutalma a lelkes tapsokon kívül a néző közönség köréből egy szép csokor volt. Fougasson amerikai: Palkovics M. ur az angol paróka letétele után (melyre szegyent nem hozott) egy valóságos Rétfalvy Zoltán lett. A szereplőkön kívül az estély sikerét Peikert Emilné urhölgy, kit mint az előadás rendezőjét a főérdem illeti, nagyban előmozdította. Előadás után táncz következett, a vidám közönség fiataljai Ulrich karnagy vezetése alatt levő a bányatársulat saját, derék zenekara játéka mellett kiválóan kivirradtig jártak a legtüzesebb csárdásig, míg a komolyabbak, de kényelemszeretők a Casino melléktermében jól felterített asztalok mellett találtak szórakozást. Mindmennyien jól mulattak és kellemesen eltöltött estély derűs jóléző emlékével távoztak. Kívánatos lenne, hogy ezen fiatal műkedvelői társaság a jó sikertől felbuzdulva, gyakran rendezne ilyen kellemes szórakozást a jótékonyág érdekében.

— **Meghívó.** A Miskolczi Kerületi Betegsegélyző Pénztár f. évi márczius hó 28-án d. u. 2 órakor a városháza nagytermében tartja negyedik évi rendes közgyűlését, melyre az érdekelte munkaadók és pénztári tagok ezuttal is tisztelettel meghívotnak.

— **Vállalkozás.** A tűzéraktanya területén engedélyezett és 5955 forinttal előirányzott esaternázási munkálatokra f. hó 29-én d. e. 10 órakor hivatalomban zárt ajánlati verseny-tárgyalást tartok. A kiviteli terv, költségvetés és feltételek a mérnöki hivatalban tekinthetők meg. Miskolc, 1897. márczius 18. *Soltész*, polgármester.

— **Itt vannak!** Egy szóval sem többet, csak ennyit jelent az erdőkerülő így a tavasz táján urának és ezzel a lapidáris jelentéssel megremegteti a türelmetlen vadász szívet, akim erőt vesz a szenvedély láza. Az enyhe tavaszi szellő, a meleg napsugár meghozta a legkedvezőbb vadászat idejét, itt vannak a hosszucsőrű, lármás *sneffek*, javában huznak már az erdőszélek mentén. Az idén nagyon korán tavaszodott, márczius elején megjöttek már az erdei szalonkák és a szép csendes alkonyat, akkor hallatják minden vadász véréte pezsgésbe hozó sziszegő és károgó hangjukat. Az esték is elég enyhék és kedveznek a vadászatnak s már eddig is több helyről oly tömeges érkezését jelentették a szalonkákknak, hogy az idén, ha szép napok lesznek — a legjobb vadászatra van kilátás.

— **Meghívó.** Az ipartestületi betegsegélyző pénztár *e f. hó 28-án délelőtt 1/2 11 órakor*, az ipartestület tanácstermében *e f. hó 14 ról* elmaradt közgyűlését tartja meg, melyre a t. cz. kiküldött urakat tisztelettel meghívom. Miskolc, 1897. márcz. 22-én. *Karla Bertalan*, elnök.

— **Dal a börtönben.** A városháza pinczéiben, a rendőrségi börtönökben nagy az emberforgalom, de különösen a blaumontagos hétfőn. Mert tudni kell azt, hogy a vasárnap sose esik meg holmi apróbb kihágás nélkül. Verekedés, botrányos részegség az okozója annak, hogy ilyenkor több ott a személyforgalom, mint egyébkor. Most ugyan csak megteltek a zárak mindenfelé ember-

rel. Ott vannak a rendes alakok: a csavargók, a vasárnapi mulatók, kik kétféle bünt követtek el, vagy verekedtek, vagy pedig leítették magukat az eszményi nivón alól. Ott egy kazalalja apró tolvaj, gyermekek, akik a családi tűzhelymelege helyett a rideg csavargó életre adták magukat. A börtönökben megváltoznak az alakok, alig beszélnek egymással. Mindenik a saját bajával van elfoglalva. Annál feltűnőbb, hogy a börtönből dal kelt szárnyra tegnap délután. Lágyan, csengően hangzott a börtön ablakaiból:

„Min k is van szerelem . . .”

— **A miskolczi kereskedelmi betegsegélyző pénztár** f. hó 28-án d. u. 2 órakor saját helyiségeiben („Seper“-szálloda II. emelet) tartja közgyűlését, — ugyancsak f. hó 28-án d. u. 5 órakor tartja közgyűlését a kereskedők és kereskedőifjak egylete — szintén saját helyiségeiben. Mindkét közgyűlésre az érdekelteket tisztelettel hívja meg *az elnökség*.

— **Miklóssy Ilona jutalomjátéka.** Szintársulatunk kitűnő drámai hősnőjének, *Miklóssy Ilonának kedden, e hó 30-án* lesz a jutalomjátéka. Ha áll az a tétel, hogy a jutalomjáték sikere fokmérője annak, hogy a jutalmazandó milyen helyet foglal el a közönség tetszésében és kegyében, — amely tétel, mellesleg szólva, előttünk nem áll meg, mert lehet a jutalomjáték sikerét „csinálni” is — akkor bizonyosra vesszük, hogy *Miklóssy Ilona* jutalomjátéka alkalmával a nézőtér minden zugában meg fog telni közönséggel. Ha rá gondolunk azon nagy sikerekre, amelyeket *Miklóssy Ilona* a színházi idény folyamán elért, nem is képzeltethjük, hogy a közönség ne ragadná meg szívesen az alkalmat, hogy tüntetőleg nyilvánítsa rokonszenvét *Miklóssy Ilona* irányában. Egyébként a színterkerülő darab: „Szerelm bolondjai” is számot tarthat a közönség érdeklődésére. A jutalmazandónak kitűnő szerep jutott, kivülré *Tiszay Dezsőnek* van nagy szerepe. A darabban közreműködik különben az egész drámai személyzet.

— **Meghívó.** Az „Iparos ifjusági egylet” választmánya *e f. hó 25-én, csütörtök délután 3 órakor* a szokott helyen időszaki ülést tart, melyre a választmány t. cz. tagjai tisztelettel meghívotnak. *A tanácskozás tárgyai:* 1. A számvizsgálók jelentése az 1896. évi zárszámadás s a f. 1897. évi költség-előirányzat tárgyában. 2. Bizottsági jelentés a könyvtár vizsgálata, átvétele- s átadásáról. 3. Pfliegler J. Ferencz és Forster Rezső számlái. 4. Stamberger Bernát beadványa. 5. Az évi jelentés szövegének tárgyalása s a közgyűlés határidejének megállapítása. 6. Az ipartestület előjáróságának két rendbeli értesítése. Időközben beérkezendő beadványok s megkeresések.

— **Cs. kir. füstnélküli puskapor,** cs. kir. és m. kir. löporok, lőszerelvények: *Erdey Kálmán* vas-, vasárak, iparoszszerzők, épületvasalások, *konyhaedények* kereskedésében olcsó, de *szabott* árak mellett.

CSARNOK.

A nevelőnő.

— Egy hölgy az utcáról. —

Egy fiatalos képű kisasszonykát vontak kérdőre a rendőrségnél. A kihágási bírónak van joga ismeretlen kisasszonyokat, akik itt az utcán járnak-kelnek és se hazájuk, se családjuk, csak egy csendes kis hónapos szobájuk van, megkérdezni, hogy mit keresnek ebben a szép sáros városban?

Mostanában, dicséretére a miskolczi rendőrség hagyományos udvariasságának, igen fel-szaporodtak ezek az új szép lakók, akik Miskolcra kikötnek egy-egy kicsit szétnézni. Szép napos időben fel is vonulnak a magános hölgyek, jó részt a főtecsa aszfaltjára és mindenfelé nézdegélnek: a rendőrség sze-

mébe is. S úgy találják, hogy szép idő van itt nagyon, a férfiak igen udvariasak, a rendőrségnek világvárosi elvei vannak és ők — maradnak és élnek mint a madarak.

Egy fiatal, elegánsan toilletirozott hölgyecske a sok közül igen merész volt, némi hódítási játékokat rögtönzött az utcán, minél fogva az a malőrje támadt, hogy bevádolták és előhívták a rendőrség elé és valania kellett valamit a biográfiájából.

A kapitány kifogástalan udvariassággal kérdezte:

- Mi a neve a kisasszonynak?
- Maix Adél a nevem.
- Szép. És mit keres Miskolczon a kisasszony?

A puffos vállait kecsesen megvonogatta:

- No, istenem, mit? Hát hely után nézek.
- Mi a foglalkozása kegyednek?
- *Nevelőnő* vagyok.
- Ugy?
- Igen.

— Szép. De kegyed, az a panasz, a nagyobbacska urakat is *nevelés alá* fogja az utcán.

Nem haragudott meg a gyanúsításért a sikkes hölgy. Mosolygott.

— Kérem, én tudom, mi illik, és mi nem.

— Azt én elhiszem, kisasszony, hiszen ha nev előnő, csakugyan illik is ezt tudnia. Azonban ugrálszik, hogy a kegyed illetana nem vag' össze a rendőrségével, azért kérem ehhez alkalmazkodni. . . Ha a kisasszony 24 óra alatt állást nem szerez magának, elhagyja a várost.

— Oh kérem, — ejtette a szót kissé zavartan a Maix kisasszony, — azt szívesen . . . úgy se tetszik itt nekem . . .

— Kérem írja alá ezt a jegyzőkönyvet . . .

A nevelőnő hirtelen kérdezi:

— Minek? Minek írjak én alá egy könyvet?

— Mert kell. Tessék csak aláírni . . .

A hölgy csak huzódik, aztán zavartan mondja:

— Írja alá a kapitány ur. helyettem . . .

— Miért írjam én kegyed helyett?

— Fáj a kezem, izgatott vagyok.

— Ej, csak a nevét alá tudja írni . . .

Tessék.

— De kérem . . . nem tehetem, én nem írok alá . . .

A kapitány elvesztette már a türelmét.

— Kérem a kisasszonyt, ne komédiázzon.

Írja alá!

A nevelőnő nem mozdul, hanem sírásba fog . . .

— Nem . . .

— Hát mért, végre is?

Azért kérem . . . mert nem tudok . . .

— Mit?

A zsebkendője alól mondja:

— Írni . . .

Közgazdaság.

Biztosítás.

Többször toglalkoztak már nemzetgazdászaink azzal a kérdéssel, vajon mi oka lehet annak, hogy míg a kölcsönös biztosító társaságok a külföldön szép fejlődésnek indultak, addig (velük) nálunk Magyarországon a szövetkezeti rendszerrel rendszeresen és elkerülhetlenül az ellenkező eredményt értük el. Számátalan ama kölcsönös biztosító társulatok száma, melyek hazánkban működésüket megkezdve, már néhány év múlva eltűntek a láthatárról, oly tátongó úrt hagyván maga után, oly megrázkódtatást idézván elő közgazdasági életünkben, hogy hosszú évek sora kivántatott meg, míg az egyes érdekelt felek óriási veszteségeiket kiheverhették.

Mi, kik a kölcsönösség elvének testből és lélekből hívei vagyunk, nagyon sajnálatosnak tartjuk, hogy nálunk ily intézmény lábra kapni nem bír és ha meggondoljuk mily

borzasztó lehet ama szerencsétlen szegény ember helyzete, a ki vagyont ily szövetkezetenél biztosítja és végre daczára annak, hogy a biztosítási díjakat pontosan és rendszeresen fizette, annak a veszélynek van kitéve, hogy esetleg kártérítésben nem részesül és hajléktalan marad, és ha ama kérdés tolu elenk, vajlon edemes e ilyen körülmények között ismét kísérletezni a szövetkezeti eszmével és vajlon alkalmas talaja-e ma Magyarország ilyféle intézeteknek? akkor daczára elvünknek, daczára a szövetkezeti eszme iránti jó indulatunknak, azt mondjuk, hogy — nem —!

Mert ne mondja azt senki, ha egy szövetkezet fenállásának rövid 3 évében a károkat nagy ügyyel-bajjal fizette is, hogy képes lesz ezentul kötelezettségének megfelelni, különösen, midőn az 1895. és 1896. évi mérlegek még mindéj minust mutatnak fel. Az oka annak, hogy ma már a kölcsönös biztosítási szövetkezetek Magyarországon nem prosperálhatnak, abban leli magyarázatát, mert a díjtételek — ama verseny folytan, melyeket a biztosító részvény társulatok maguk között kifejtenek — annyira alászálltak már, hogy a kölcsönös biztosító szövetkezetek sem biztosíthatnak lényegesen olcsóbban, és sajnálatunkra be kell vallanunk, még sem nyújthatják feleiknek ama bizton-ságot, melyet egy jól fundált régi részvénytársulat sok millió forintnyi tartalék, vagy alaptőkéi folytan a feleknek nyújtani képes.

Igaz az, hogy azon óriási tartaléktöke, melyet a társulatok régi idők óta összegyűjtöttek, az akkori kedvező viszonyoknak volt köszönhető, amde az akkori időkben a díjak sokkal magasabbak, ellenben a tüzesetek sokka ritkábbak voltak és ma legyünk tárgyilagosa és igazságosak, a részvénytársulatok az osztalékokat nem az üzlet által elért kedvező eredményekből, hanem a régi időkől felhalmozott tartalék és részvénytöke kamataiból fizetik.

Ha elsőrendű régi társulataink u. m.: Adria, Duna, Első Magyar, Fonciere és a Generali utolsó évi mérlegeit kézhez vesszük és ha csak egy kis jártassággal birunk az üzleti mérlegek megbírálásánál, akkor meggyőződünk, hogy a biztosítási üzlet a leszorított díjak miatt ma már hasznot nem hozott és hogy a mint fentebb jeleztük, az osztalék csak a felgyűlt sok millió forinttra rugó alap- és tartaléktökének kamataiból eredt.

Nézzük és bíráljuk már most a hazánkban ez idő szerint működő kölcsönös biztosító szövetkezet 1895. és 1896. évi mérlegét, mely utóbbi a „Budapesti Közlöny“ 46. számában látott napvilágot és mit találunk?

A veszteség athozat 1895. évről 34552 frt 53 krt tett, ebből levonva az állítólagos 1896. évi eredményt 20013 frt 79 krt, marad még mindég 14538 frt 74 kr. veszteség, de ha bonczkés alá vesszük az állítólagos 20013 frt 79 krnyi nyeresémet, akkor — sok szakértelem nem kell ahhoz — azt találjuk, hogy az is ephemer természetű és az egész mérleg azt igazolja, hogy ama bizalmatlanság, melylyel az értelmes közönség a kölcsönös szövetkezet iránt táplál, nagyon is indokolt.

A mérlegből t. i. nem tűnik ki, hogy a 300,000 forintnyi kezességi alap mily értékekben van elhelyezve és hiába keressük a mérlegben ezen alap kamatainak hováfördítését és elszámolását.

A szervezési költség és a kifizetett jutalékok 76000 frt, mint vagyon van feltüntetve. Ha szabad kérdeznünk: micsoda vagyon az? Lehet-e ebből tüzkárokat fedezni?

Az alapítási költség 205 frt 32 kr., a cégétáblák 7736 frt 97 kr., a berendezésért 2867 frt 89 kr., a szervezési költség 63583 frt 75 kr., a nyomtatványok 6999 frt 37 kr., a szerzési jutalékok 13275 frt 88 krban, összesen 94669 frt 18 kr., mint vagyon van feltüntetve. Vagyon-e ez? Lehet-e ebből tüzkárokat fizetni?

A tüzbiztosítási díjtartalék 30580 frttal van kimutatva, a mi a díjbevételnek 14¹/₂ százalékának felel meg és miután az osztrák kereskedelmi törvény, illetve az osztrák ugynevezett „Assecuranz-Regulativ“ 40% díjtartalékokat ír elő és hazánkban a szolid társulatoknál szokás legalább ennyit tartalékba helyezni, a mérlegben még mindég kimutatott 14 ezer forint veszteség a tisztesítésére rug, *ugy hogy az összes hiány körülbelül 163143 frtot tesz ki*, avagy kerekén kimondva, ezen összeg a kezességi alap felét jóval túlhaladta, mely esetben a kereskedelmi törvény 187. §-a értelmében, az igazgatóság kénytelen lenne a csődöt maga ellen megkérni, ha ama kibuvó nem léteznék, hogy kereskedelmi törvényünk ide vágó szakasza szerint, a szervezési költség bizonyos időben amortisálható. Ez azonban a tényeken mit sem változtat. Joggyakorlatunk ily állapotokkal szemben nem intézkedik és ha az új osztrák biztosítási törvény igen szigoruan érinti is az ott működő biztosító társulatokat, még is jobban érezhetik magukat osztrák sógoraink, ha a biztosítási oldalmat kereső közönség érdeke ily kísérletező vállalatok üzelmétől meg van kimélve és ez által az is éretik el, hogy a biztosítási ügy már ugy is megrendített tekintélye a közönség előtt tovább alá nem ásatik.

Végül nem hagyhatjuk érintetlenül ama körülményt sem, hogy a kölcsönös biztosító szövetkezet igazgatóságánál oly előkelő egyének foglalnak helyet, kik a társadalomban nagy szerepet játszanak, kiknek szeplőtlen jelleméhez szó sem fér és valóban nagyon csodálkozunk, hogy ezen urak állásaiktól már régen vissza nem léptek, ha nem volna meggyőződve arról, hogy az igazgatóság nagy része a biztosítás technikai részét csak előadások alapján ismeri és így még be nem hatolt a biztosítási ügyek műszaki részének lényegébe. Ismeretes különben, hogy a kölcsönös szerencsétlen elődeinél is nagy hangzású férfiak szerepeltek az igazgatóságban, az azonban nem gátolta még az intézmény bukását, valamint most sem fogna eszébe jutni gróf Andrássy Gézának vagy másoknak, a szövetkezet esetleges nagyobb veszteségét, saját zsebéből fedezni és így a népet nagyobb kártól megóvni.

Egy olcsó díjtételekkel dolgozó biztosító szövetkezet csak az esetben bírna nálunk létképességgel és létjogosultsággal ha:

1. a részvénytársulatok díjai a koczkázatokhoz mérten magasak volnának,
2. a tüzesetek hazánkban sajnos nem volnának oly gyakori és nagymérvűek,
3. a tüzendészeti szabályok nálunk erőlyesebben kezeltetnének és végre:
4. ha a kezességi alap nem 300.000 forintból áll.

Ezen alapfeltételek nélkül a szövetkezeti eszme e téren meg nem valósítható, nem használ itt egyes, a jutaléokra leső ünyök, vagy főügynök kifakadása, a tény mindég csak az marad:

„fundamentum nélkül házat építeni nem lehet“.

Altman János.

A szerkesztő postája.

Sz. S. urnak Miskolcz. A szolgabíró ur ónodi szerepléséről írott cikke elkésve érkezett. Csak jövő számunkban hozhatjuk.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Kontz Miklós.

Lapszerkesztő és kiadó:

Ruttkay Menyhért.

Főmunkatárs:

Huberth János.

MEGHIVÓ.

A Miskolczi Kerületi Betegsegélyző Pénztár

f. évi márczius hó 28-án d. u. 3 órakor a városháza nagytermében tartja

negyedik évi rendes közgyűlését

melyre az érdekelt munkaadók és pénztári tagok tisztelettel meghívotnak.

Tárgyai:

1. Elnöki jelentés a pénztár negyedik évi működéséről.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése mellett bemutató zárszámolás jóváhagyása és a felmentvény megadása.
3. Az igazgatóságból kilépő 6 rendes és 2 póttag, továbbá a felügyelő bizottság megválasztása.
4. Az igazgatóságnak a járulékkulcs emelésére vonatkozó javaslatának tárgyalása.
5. Netalán beérkező indítványok tárgyalása.

Miskolcz, 1897. márczius 10-én.

Kulcsár Károly, igazg. elnök.

Jegyzet. Szavazattal bírnak: a) A kerületenként, illetve járasonként megválasztott kiküldött munkaadók és alkalmazottak.

- b) Az önként belépettek valamennyien.
- c) Csak azon indítványok vétetnek figyelembe, a melyek a közgyűlést megelőzőleg legalább 8 nappal írásban adatnak be az igazgatósághoz.
- d) A közgyűlés határozatképes, ha a kiküldöttek egyharmada jelen van.
- e) Ellenesetben 8 nap mulva ugyanazon tárgyakra nézve ugyanazon helyen újabb közgyűlés hívatik egybe, kik számára való tekintet nélkül a jelen tárgyakra nézve végérvényesen határoznak.

776. szám.

tkv. 897.

Árverési hirdetménykivonat.

A mező-kövesdi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Kertész András és neje végrehajthatóknak Szekeres József és társai végrehajtást szenvedettek elleni 151 frt 32 kr. követelés és járuléki iránti ügyében a mező-kövesdi kir. járásbíró területén levő M.-Kövesd községben fekvő, a m.-kövesdi 781. sz. tjkvben A. † 1. r. 2099. hrsz. a. foglalt a Szekeres Istvánné, Gáspár Erzsébet és Szekeres József nevének álló házra és udvarra 172 frt kikiáltási árban; továbbá a mező-kövesdi 974. sz. tjkvben A. † 1. r. 2092. hrsz. a. foglalt a Divinyi Márton, Divinyi Mária, Petrány Györgyné és Divinyi Pál nevének álló házra és udvarra 160 frt kikiáltási árban az árverést elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1897. év április hó 14-ik napján délelőtt 10 órakor, Mező-Kövesd község házájánál megtartandó árverésen a kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át a kiküldött kezéhez letenni.

Kelt Mező-Kövesden, a kir. járásbíró mint tkvi hatóságnál, 1897. márczius 4-én.

Kun József,

kir. albiró.

Egy 14—16 éves, jó családból származott leány

Gedeon és Társa könyvnyomdájában

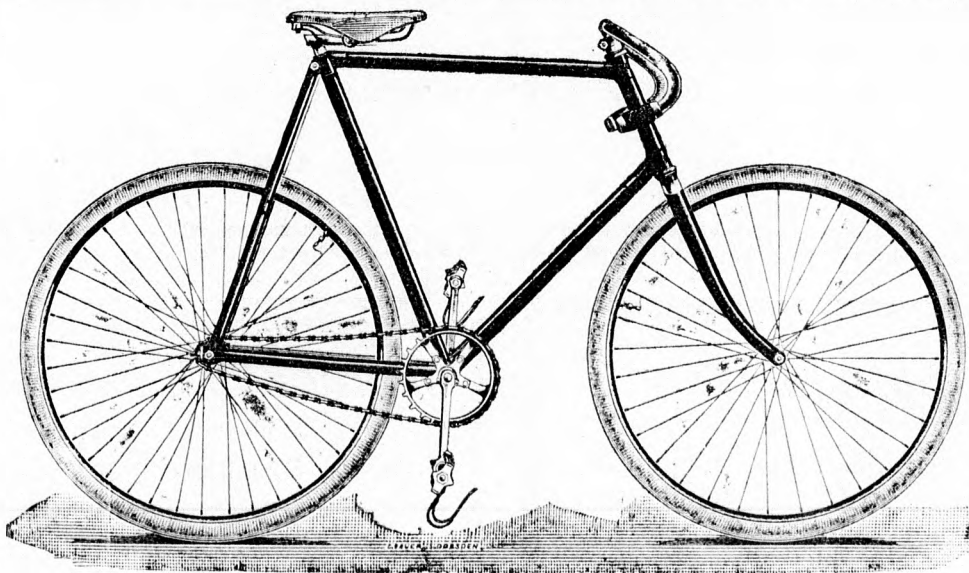
segédmunkásnőül

fizetés mellett fölvetetik.

Telefon.

Mechanikai kerékpárjavító műhely.

Telefon.

Megjöttek!

a 97-es új

kerékpárok

nagyszerű ujitásokkal.

Magyar-, Német- és Angolország elsőrangú gyártmányai, melyek gyári árban, kényelmes lefizetésre is vásárolhatók.

Szíves tudomásul adjuk, hogy egy minden kényelemmel berendezett zárt, fedett helyiségben, továbbá a szabadban való gyakorlásra is

Kerékpáriskolát

nyitottunk meg, melyre a t. sportkedvelő hölgyek és urak figyelmét ezennel felhívjuk. Tanulni szándékozók szíveskedjenek üzletünkben Széchenyi-utca 18. sz. jelentkezni, a hol állandó kerékpár-kiállítás is tartunk, mely mindenki által szabadon megtekinthető.

Schweitzer Testvérek.

Telefon.

Mechanikai kerékpárjavító műhely.

Telefon.

Kerékpáriskola zárt, fedett, fűthető.

Kerékpáriskola zárt, fedett, fűthető.

Maradékok minden elfogadható árban.

Teljes üzletbeszűntetés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására adni, hogy **Széchenyi-utca 96. sz. alatti fióküzletemet végleg felhagyom**, miért is az ott levő összes árukat a következő leszállított árakon kiárusítom, u. m.: **100 ctm. széles gyapjukelme ezelőtt 65 kr, most 45 kr, 120 „ „ kamgarn tiszta gyapju ezelőtt 1 frt 20 kr, most 60 kr,** fekete és minden divatszínben. **120 ctm. mintázott szines divatkelme ezelőtt 1 frt 40 kr, most 1 frt. — Voilok méterenként 15 krtól kezdve 25 kr.-ig. Francia Voil de lain ezelőtt 85 kr, most 50—55 kr. — Mintázott atlas satenek ezelőtt 50 kr, most 30 kr.**

1 vég pamutvászon	ezelőtt 5 frt, most 4 frt.	1 vég kitűnő Chiffon	ezelőtt 9 frt, most 6 frt — kr.
1 „ czérna „ 33 rőf	„ 6 „ „ 4 „ 50 kr.	1 „ „ Kanavász	„ 6 „ „ 3 „ 80 „
1 „ „ „	„ 7 „ „ 5 „ —	1 „ „ „	„ 7 „ „ 5 „ —
1 „ kitűnő creász	„ 9 „ „ 6 „ —	1 „ „ czérna	„ 8 „ „ 6 „ 50 „
	stb. stb.		

A midőn a nagyérdemű közönség szives figyelmét ezen igazán kedvező alkalmu bevásárlásra fölhívni bátorkodom maradok kiváló tisztelettel

Rosenberg Gyula.

Maradékok minden elfogadható árban.

Eladó szőlővesszők.

Riparia portalis sima

I. osztályu 30.000, ezre 12 frt

II. és III. vegyes 70.000, ezre 4 frt.

Portalisba ojtott:

Rizling 2500, ezre 100 frt

Chaselas 1500, ezre 100 frt.

Agnelli-féle

„Magyar kincs“ burgonya

mm.-ként 3 frtért szintén kapható

Gröber Józsefnél

Miskolczon, Nagy-Hunyad-utca 21. sz.

Árverés.

A néhai Krausz Ábrahám hagyatékához tartozó és az alsó-gordon-utczai 181. és a felső-gordon-utczai 23. számu

h á z a k

irodamban

folyó év április hó 2-án megtartandó

önkénytes árverésen

el fognak adatni. — A feltételek irodamban megtudhatók.

Miskolcz, 1897. évi márczius hó 19.

Éder Elek,

kir. közjegyző. Szemere-utca 29.

A t. gazdaközönség figyelmébe.

Lóhere-, luczernamagot a legmegbízhatóbb arankamentes állapotban, valamint fajtisza és legjobb csirakéességű magvakat legolcsóbb napi árak mellett ajánl:

Schwarz és Kohn magkereskedő cég
Miskolczon, Zsolczai-kapu 14. sz.

Daczára a mezőrendőrségi törvény életbeléptetésének, még annyi visszaélés herefélék eladásával soha sem volt, mint most.

Különösen felhívjuk az igen t. gazdaközönségnek b. figyelmét azon körülményre, hogy ez idén nagyon sok amerikai heremag lett Budapestre behozva és ott elhelyezve. Némely kereskedő minden lelkifurdalás nélkül európai helyett árusítja ezen behozott amerikai magvakat. Azt, hogy ez amerikai, felismerni nem lehet, sőt sokkal szebb az európainál, különösen a luczernamag.

A magvizsgáló állomás csak arankamentességre vizsgált, a mag származására nézve a kereskedők eddig nem tétettek vizsgálatot.

Tessék tehát óvatosnak lenni!

Princz Menyhért

kárpitos és diszító

Miskolcz, Széchenyi-utca 108. sz.

Megay czukrázatával szemben.

Ajánlja magát a n. é. közönségnek mindennemű kárpitos-munkák és diszítések

elkészítésére a legnagyobb igényeknek megfelelően.

Elvállal továbbá minden e szakmába vágó

javitásokat, melyeket a leggyorsabban, pontosan és olcsón elkészít.

Kívánatra mintákkal, valamint költségjegyzékkel szívesen szolgál.

Vidéken készítendő munkák szintén elfogadhatnak.

Kiváló tisztelettel

Princz Menyhért

kárpitos és diszító.